

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060308

SLUTLIGT BESLUT
2022-12-16
Stockholm

Mål nr
M 4093-22

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, slutliga beslut 2022-03-16 i mål nr M 872-22, se bilaga A

PARTER

Klagande

1. A.J.

2. K.J.

Motpart

1. Länsstyrelsen i Västra Götalands län

2. Falköpings kommun

SAKEN

Avvisat överklagande

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS BESLUT

Mark- och miljööverdomstolen undanröjer mark- och miljödomstolens beslut samt Länsstyrelsen i Västra Götalands läns beslut den 17 februari 2022 i ärende nr 522-41676-2021 och återförvisar målet till länsstyrelsen för fortsatt handläggning.

Dok.Id 1869469

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

A.J. och **K.J.** har yrkat att de ska ges rätt att överklaga beslutet om dispens enligt artskyddsförordningen.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län och **Falköpings kommun** har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens beslut.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Klagandena har i huvudsak anfört följande. Fastigheten A är deras privata bostadstomt. Att Falköpings kommun kan söka och få dispens på deras privata tomt utan att fråga om lov är kränkande. De upplever dispensen som tillåtelse att få begå hemfridsbrott och bör som ägare till en tomt som ingår som villkor i dispensen räknas som sakägare. De vill värna att den fridlysta arten i fråga ska få fortsätta leva där den varit. De bör tillerkännas klagorätt över dispensbeslutet för att få sin rätt till rättslig prövning enligt Århuskonventionen tillgodosedd.

Länsstyrelsen och **Falköpings kommun** har i huvudsak anfört följande. Ägarna till fastigheten A ska inte anses som parter eller klagoberättigade vad gäller frågan om artskyddsdispens. Dispensen ger i sig inte rätt för sökanden av dispensen att gå in på en enskilds tomt utan för det krävs lov eller beslut om tvångstillträde. I ärendet om tvångstillträde är ägarna till fastigheten A parter och ska höras och de har även rätt att klaga på ett sådant beslut. Deras rätt enligt Århuskonventionen får därmed anses tillgodosedd.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS SKÄL

Beslutet om dispens enligt artskyddsförordningen avser åtgärder som kommer att utföras inom hemfridszonen på A.J.s och K.J.s bostadsfastighet. De fick inte möjlighet att yttra sig vid länsstyrelsens handläggning av dispensärendet. En prövningsmyndighet som meddelar villkor för tillstånd till en verksamhet som förutsätter tillträde till annans fastighet ska ge den som berörs av tillträdet tillfälle att yttra sig innan beslutet fattas. Möjligheten att få yttra sig bör gälla både vid den ursprungliga tillståndsprövningen och vid prövningen av verkställighetsfrågan (jfr prop. 1997/98:45, del 1 s. 518 f. samt del 2 s. 294 f.). Att åtgärderna kommer att utföras inom hemfridszonen stärker A.J.s och K.J.s ställning som sakägare (jfr NJA 2004 s. 590 och MÖD 2015:8)

Mot bakgrund av det anförda borde A.J. och K.J. ha hanterats som parter redan vid länsstyrelsens handläggning. Det förhållandet att de inte fick möjlighet att yttra sig vid länsstyrelsens handläggning utgör ett sådant fel som kan antas ha inverkat på målets utgång. Underinstansernas beslut ska därför undanröjas och målet återförvisas till länsstyrelsen för fortsatt behandling.

Beslutet får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Liselotte Rågmark, Lars Olsson och Henrik Jonsson samt tf. hovrättsassessorn Simon Nesterud, referent.

Föredragande har varit Henrik Jansson.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

PROTOKOLL
2022-03-16
Handläggning i
parternas utevaro

Aktbilaga 8
Mål nr M 872-22

RÄTTEN

Chefsrådmannen Vibeke Sylten, även protokollförare

PARTER

Klagande

1. A.J.

2. K.J.

Motpart

Länsstyrelsen i Västra Götalands län

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsens i Västra Götalands läns beslut 2022-02-17 i ärende nr 522-41676-2021, se bilaga 1

SAKEN

Dispens från artskyddsförordningen på fastigheterna A och B i Falköpings kommun; nu fråga om avvísning

Mark- och miljödomstolen antecknar följande.

Länsstyrelsen Västra Götaland har meddelat artskyddsdispens. A.J. och K.J. (klagandena) är ägare till fastigheten A. De har yrkat att dispensbeslutet ska upphävas. De har bl.a. anfört att det finns lämpligare lösningar, att den planerade skolan kan byggas på annan plats och att varken kommunen eller länsstyrelsen har frågat om lov att gå in på deras tomt och att sådant lov inte kommer att ges.

Fråga har uppkommit om de klagande har rätt att överklaga beslutet.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänersborg	Hamngatan 6	0521-27 02 00 E-post: mmd.vanersborg@dom.se www.domstol.se/vanersborgs-tingsratt/		måndag – fredag 08:00–16:00

Mark- och miljödomstolen fattar följande

BESLUT

Överklagandet avvisas (tas inte upp till prövning).

Skäl

Bestämmelserna om enskildas klagorätt i miljömål finns i 16 kap. 12 § miljöbalken. Där framgår att överklagbara domar och beslut får överklagas av den som domen eller beslutet angår, om avgörandet har gått honom eller henne emot.

Enligt praxis är det den som kan utsättas för en skada eller olägenhet som inte är enbart teoretisk eller helt obetydlig som har rätt att överklaga. En sådan avgränsning av enskildas klagorätt är förenlig med Århuskonventionen (se NJA 2012 s. 921).

I Mark och miljööverdomstolens dom den 11 december 2017 i mål M 6621-17, som gällde dispens från reservatsföreskrifter, har domstolen uttalat följande.

”I mål om strandskyddsdispens, tillstånd enligt landskapsbildsförordnande, Natura 2000 och beslut efter en anmälan om samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken har avgränsningen av vilka enskilda som har rätt att överklaga tolkats snävt. Avgörande betydelse har lagts vid vad som bedömts vara det skyddsvärda intresset med den rättsregel som varit aktuell vid prövningen. En sådan utgångspunkt kan ses som ett uttryck för den s.k. skyddsnormsläran.

Århuskonventionens krav medför dock att enskilda som är berörda av ett beslut avseende en viss verksamhet eller åtgärd måste kunna komma till tals i något sammanhang där de frågor som har betydelse för deras rättsställning prövas (se Mark- och miljööverdomstolens dom den 5 mars 2015 i mål nr M 7960-14). Om en sådan prövning kan komma till stånd på annat sätt, t.ex. inom ramen för sedvanlig tillsynsverksamhet, är detta normalt tillräckligt för att Århuskonventionens krav på prövning ska anses uppfyllt”.

Mark- och miljööverdomstolen bedömde att klagorätt saknades och att det således var rätt att avvisa klagandenas överklaganden. Det kan noteras att ingen av klagandena hade någon särskild rätt till den berörda fastigheten, på vilken en väg restaurerats.

Såvitt känt finns inget avgörande från överrätt beträffande klagorätt beträffande ett beslut om artskyddsdispens i en situation som den förevarande. Bestämmelserna om artskydd utgör emellertid skydd för biologisk mångfald, dvs. ett allmänt intresse, varför liknande överväganden aktualiseras som i de i målet uppräknade.

Klagandena har i detta fall inte anfört någon omständighet som utvisar att deras rättsställning på något sätt påverkas eller att deras fastighet eller någon tillkommande rättighet berörs av det överklagade beslutet. I sammanhanget kan noteras att ett beslut om dispens i sig inte ger någon rätt till tillträde till en enskild fastighet, utan detta prövas i annan ordning.

På grund av det anförda finner miljödomstolen att ingen av de klagande berörs av beslutet på ett sådant sätt att de har rätt att överklaga beslutet. Överklagandena skall därför avvisas. Det innebär att frågan om det är lämpligt med artskyddsdispens inte prövas i sak.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD- 11)

Överklagande senast den 6 april 2022

Vibeke Sylten

Hur man överklagar

MMD-11

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från beslutets datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i beslutet.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar domstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningsstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.